

Merre tovább egyetemi tanárok, avagy az új publikációs minimum aspektusai a társadalomtudományban

SASVÁRI Péter, URBANOVICS Anna

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest

sasvari.peter@uni-nke.hu, anna.urbanovics@gmail.com

2019. szeptember 1-jén lép életbe a Magyar Akkreditációs Bizottság egyetemi tanári pályázatokra vonatkozó új útmutatója, melynek követelményrendszerét 2019 júniusában tették közzé. A határozat új, minimális publikációs általános elvárásokat fogalmaz meg a pályázók felé, melyeket a tudományterületek speciális szempontjai egészítenek ki. A megfogalmazott követelmények a nemzetközi tudományos paradigmaváltás folyamataiba illeszkedve, Q1-es és Q2-es minősítésű folyóiratközlemények írását ösztönzik. Jelen tanulmány célja képet adni arról, hogy az utóbbi három évben egyetemi tanári pályázatot elnyert társadalomtudósok milyen mértékben felelnek meg ezeknek a feltételeknek. Az eredmények mutatják, hogy mindössze 23% teljesíti az általános minimum követelményeket, 40% a gazdaságtudományi és 10% a társadalomtudományi speciális szempontokat. Ezen alacsony arányok rávilágítanak olyan strukturális publikációs problémákra is, melyek az MTA doktorok és akadémikusok körében is kimutathatók.

Bevezetés

2019 júniusában a Magyar Akkreditációs Bizottság (MAB) új, az egyetemi tanári pályázatokra vonatkozó útmutatót fogadott el (MAB Testületének 2019/5/VII/4. „*Útmutató egyetemi tanári pályázat összeállításához és értékeléséhez*”), mely 2019. szeptember 1-jén lép hatályba. Az útmutató minimális, általános és speciális feltételeket egyaránt megfogalmaz többek között felsőoktatási és tudományos tevékenység tekintetében. A határozat előremutató követelményrendszere a nemzetközi tudományos közösségben végbemenő jelentős folyamatok

sorába illeszkedik, melyek paradigmaváltáshoz, a jelenlegi értékmérők teljes átalakulásához vezetnek.

A nemzetközi tudományos tér egyre több szereplőt vonz maga köré, ezáltal pedig a siker és elismertség egyre inkább a folyóirat publikációs teljesítmény függvénye (Wuchty et al., 2007). Ma már nem elég kizárólag saját hazánkban tudományos közleményeket publikálnunk, mert az egyre nagyobb versenyben a digitális eszközök segítségével a még áttekinthetőbbé váló világban a nemzetközi rangsorképző feltétel a nemzetközi publikációs teljesítmény. A pályázati alapú finanszírozás modellje Magyarországon is egyre nagyobb teret nyer, a tudományos fokozatok ranglétrájának bármelyik fokán. Ez az újfajta finanszírozási rendszer egyrészt eredmény orientáltságot, másrészt a rendszeres és átlátható értékelési rendszerek, a nemzetközi és hazai kutatói és oktatói kiválóságot, valamint az erőforrásokért és támogatásért folytatott harcot vár el minden intézménytől és alkalmazottól a magyar felsőoktatási rendszerben (Kozma, 2011).

A magyar tudományos rendszerben résztvevők mind fokozataikban, mind munkaköri beosztásukban teljesítményük és egyéni érdemeiktől függően léphetnek előre. A tudományos lépcsőfokokat a Phd fokozat megszerzése (Kiss, 2014), majd a habilitáció (Dobos et al., 2016), az MTA doktori fokozat (Zalai, 2006), végül pedig az akadémikusi szint (MTA rendes és levelező tagja) testesíti meg (Polónyi, 2010). Érdemi szakmai szelekció a MAB egyetemi tanári véleményezési és az MTA doktori pályázati rendszerben érvényesül (Bazsa, 2017). A munkaköri beosztások ezekkel párhuzamosan szintén emelkednek, melyek sorban a tanársegéd, adjunktus, egyetemi docens és egyetemi tanári szintek. Az egyetemi tanári a hazánkban megszerezhető legmagasabb beosztás a tudományos közegben.

Jelen tanulmány célja az utóbbi három évben egyetemi tanári pályázatot elnyert kutatók tudományos teljesítményének vizsgálata az új MAB útmutató publikációs minimum követelményének tükrében. Az egyetemi tanárok csoportjának teljesítményét ezt követően az MTA doktorok és akadémikusok csoportjával is összevetjük.

Elméleti háttér

A kutatási eredmények ismertetése előtt fontosnak tartjuk néhány példán keresztül szemléltetni a nemzetközi tudományos paradigmaváltás meghatározó nemzetközi és hazai folyamatait. Ez után az újonnan elfogadott egyetemi tanári pályázatokra vonatkozó szabályozást értelmezzük és meghatározzuk a jelen tanulmányunk szempontjából kiemelt jelentőségű társadalomtudományi kutatókra és oktatókra vonatkozó követelményeket.

Tudományos paradigmaváltás folyamatai

A nemzetközi tudományos paradigmaváltás számos folyamat összességéként jelentkezik. Ezek egyike a pályázati alapú finanszírozási modell térnyerése, mind nemzetközi, mind hazai szinten (Polónyi, 2012).

Magyarország a 2004-es európai uniós csatlakozása után aktív résztvevőjévé vált a ma is formálódó és dinamikusan fejlődő európai közös kutatási térnek, mely egy olyan övezetet határoz meg, ahol a tagállamok az európai uniós intézményrendszeren keresztül hasonló, vagy azonos követelmények és értékrend szerint igyekeznek tudományos tevékenységüket folytatni. Ennek egyik legnevesebb képviselője a Horizont 2020 pályázaton belüli, az Európai Bizottság által finanszírozott European Research Council (ERC) pályázati rendszer. Az ERC pályázat legfontosabb ismérve, hogy bottom-up elvet követ, tehát a kutatók saját kutatási területeikkel szabadon pályázhatnak, nincsenek előre meghatározott kutatási témák. Az ERC minden tudományterület képviselője számára nyitott, mind a műszaki és természettudományok, mind a társadalomtudományok, mind az orvostudományok körében. Másik jelentős ismérve, hogy teljes egészében a nemzetközi kutatói kiválóságra épít, melynek alapja a Scopus nemzetközi adatbázisban jegyzett közlemények száma és minősége, valamint az arra érkező hivatkozások száma. A tudományos nemzetközi rangsorok szintén ezekre a kutatói kiválósági kritériumokra építenek rendszereikben, melyek alapja a Scopus, vagy a Clarivate Analytics Web of Science (WoS) adatbázisokban lévő közlemények jelenléte.

Ezek az adatbázisok nagyon hasonló feltételeket állítanak a szerzők és folyóiratok számára, értékelik az ott indexált közleményeket, ezért hasznosak és jó alapot nyújtanak a nemzetközi rangsorok és pályázatok értékeléséhez.

A nemzetközi kutatói kiválóságot megkövetelő magyar pályázatokra két országos jelentőségű példa is adódik. Ezek közül az egyik a Témaerületi Kiválósági Program, a másik pedig az Élvonal – Kutatói Kiválósági Program.

Mindkét kiírás tartalmazza a nemzetközileg is meghatározó kutatási eredmények finanszírozásának célját, valamint a nemzetközi kutatói kiválóság követelményét. Az Élvonal pályázat az ERC pályázat céljaival és pályázó körével sokkal inkább párhuzamba állítható, mint ahogy azt a kiírás is megfogalmazza, ez a tudományos életben a legkimagaslóbb eredményekkel rendelkező kutatók támogatását tűzte ki célul. Az Élvonal pályázatnál megfigyelhető, hogy pályázati feltételek között nemzetközi publikációs minimumkövetelmények jelentek meg a szakértői bírálatokat kiegészítéseként. Hasonlóan minimum követelményeket javasolnak szakértők a habilitációs folyamatoknál (Dusek, 2019; Popp, 2019). Amennyiben a minimumkövetelmények meg vannak határozva, akkor a szubjektív megítélés szerepe csökkenthető a pályázatok elbírálásánál (Balaton, 2019).

A két pályázat követelményrendszerének közös kritériuma a Scimago Journal Rank (SJR) nemzetközi folyóirat rangsor szerinti minősített közlemények megléte. Fontos eleme az átállásnak, hogy a folyóiratok (ezen keresztül pedig a cikkek) SJR-értékük szakterületi kategórián belüli rangsora alapján négy, azonos méretű osztályba sorolva jelennek meg (mind a szolgáltatónál, mind az MTMT-ben), a rangsor felső 25%-ától kezdve a rangsor végén elhelyezkedő 25%-kal bezárólag. Ez az ún. kvartilis-besorolás (Q1: legjobb 25%; Q2: 25-50%; Q3: 50-75%; Q4: 75-100%) teszi lehetővé, legalábbis elvileg, hogy a különböző tudomány- és szakterületekhez tartozó folyóiratok és cikkek közvetlenül (vagyis a saját területükön elfoglalt pozíciójuk alapján) összemérhetők legyenek (Soós, 2017). A SJR rangsorképző szempont a THE (World University Rankings, Times Higher Education), a QS (QS World University Rankings) rendszerében és az ERC pályázatokban is.

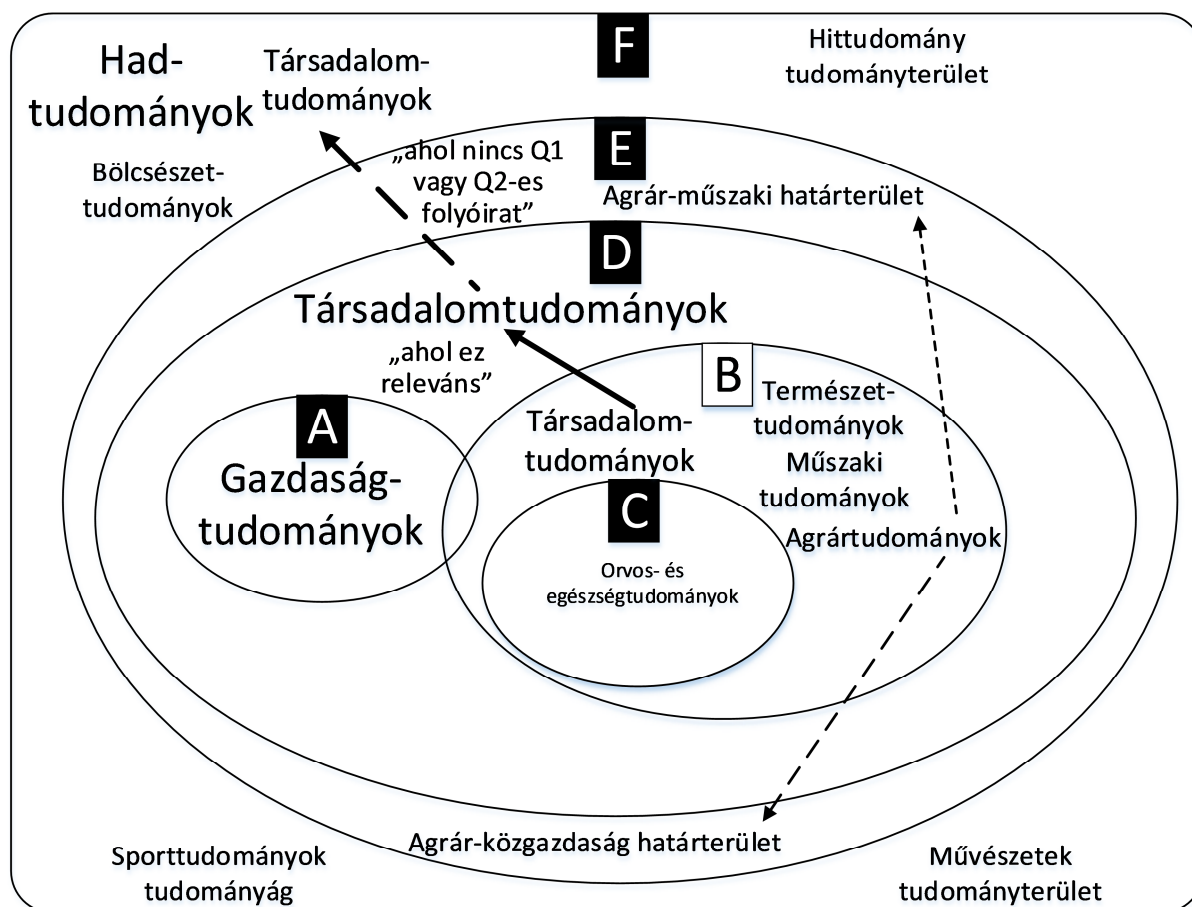
A finanszírozási modell és az elektronizálódás mellett egy másik paradigmaváltás is lezajlott a tudományos publikálási

szokások körében (Nagy, 2016). A tudományos párbeszéd a szakkönyvek (monográfiák, szerkesztett és szintetizáló kötetek) világából áthelyeződött a folyóiratok területére (Larsen & Von Ins, 2010). A folyamat először a természettudományokban jelent meg, azonban a jelenség továbbgyűrűzött, mára elérte a társadalomtudományokat, sőt bizonyos hatásai a bölcsészettudományok esetében is megfigyelhetők (Csapó, 2011).

Paradigmaváltás megjelenése az egyetemi pályázat értékelésében

A tudományos pályázatok olvasásakor egyre jelentősebb térnyerését láthatjuk a nemzetközi kutatói kiválóságnak, mely ma már nem csak egy szűk kör privilégiuma, hanem egy általánosan elfogadott, a tudományos közösség minden tagjára vonatkozó követelmény (Gazizova et al., 2016). E törekvések mintáját követi a 2019 júniusában közzétett *MAB Testületének 2019/5/VII/4. számú határozatával elfogadott Útmutató egyetemi tanári pályázat összeállításához és értékeléséhez* című egyetemi tanári pályázatokra vonatkozó dokumentum is, mintegy formalizálva az eddig csak bizonyos kiválósági pályázatokban szereplő követelményeket. Ez azért is figyelemreméltó változás, mert ezzel rendszerszinten is integrálták a nemzetközileg magasan jegyzett közlemények írásának követelményrendszerét. Az elfogadott dokumentum a tudományos tevékenységekkel kapcsolatban általános és tudományterület specifikus elvárásokat is tartalmaz. Az útmutató követelményeit az egyes tudományterületek képviselői további kiegészítésekkel saját publikációs hagyományaikra és értékrendszerükre igyekeznek alakítani, mely némely esetben szigorításokkal, más esetekben lazítással jár. Emiatt alapvetően kétféle értelmezési mód kínálkozik; ezek egyike, hogy az általános és speciális szempontokat egyszerre vesszük figyelembe és elvárjuk mindkettő egyidejű teljesülését a pályázótól, a másik pedig, hogy ahol speciális szempontot alakítottak ki, ott az kerül előtérbe az általános követelményekkel szemben. Jelen tanulmányban a speciális feltételeket előtérbe helyezzük ott, ahol az általános elvárások mellett ilyenek megjelennek.

1. ábra. Egyetemi tanári útmutatóban megjelenő minimális tudományos tevékenység a SJR kategorizálás alapján

Forrás: Saját szerkesztés

Az 1. ábra alapján az útmutató tudományos tevékenységre vonatkozó feltételeinek, tudományterületekre vonatkozó általános szempontjai a következők (B halmaz):

„A pályázatban be kell mutatni, hogy a pályázó nemzetközileg elismert, idegen nyelvű publikációkban is megjelentetett tudományos eredményekkel rendelkezik. Itt a minimális elvárás, hogy a pályázó legalább két idegen nyelvű Q1-es vagy Q2-es cikk (egyedüli, első vagy utolsó, vagy levelező), vagy legalább egy elismert nemzetközi kiadó által kiadott monográfia szerzője legyen.” - Útmutató, 12. oldal

Itt érdemes sorba vennünk az útmutató által megfogalmazott általános elvárásokat. Ez alapján a minimális követelmény a két idegen nyelvű Q1-es vagy Q2-es cikk a SJR folyóirat rangsor szerinti értékelésben. Az egyedüli, első vagy utolsó, vagy

levelező szerző pedig a meghatározó szerzős közleményeket jelenti, mely során a pályázó adott minősített közleményben való szerepét és súlyát, valamint annak megírásához való hozzájárulásának mértékét mutatja. A STEM (science (tudomány), technology (technológia), engineering (mérnöki tudományok) és orvostudományok területén a nemzetközileg magasan jegyzett közlemények körében igen gyakori a többszáz, akár több ezer társszerző együttműködése (Castelvecchi, 2015). Emiatt a kiírt pályázatok legtöbbször a meghatározó szerzős publikációkat fogadják el a pályázóktól. Az egyedüli szerzős közlemények meghatározása a legegyszerűsebb, ebben az esetben egyetlen szerzőhöz fűződik az adott közlemény. Az első szerző általában az a személy, aki a leginkább hozzájárult a kutatáshoz, és a kézirat megírásához. Az utolsó szerző hagyományosan az a vezető kutató, aki a teljes kutatási projektért felelősséget vállal és gyakran ő maga a kutatási terület legmeghatározóbb alakja. A levelező szerző szerepe pedig a folyóirat szerkesztőséggel való kapcsolattartás, állandó kontakt fenntartása (Dance, 2012).

Ezekkel a feltételekkel teljes egyezést vállaltak a természettudományok és műszaki tudományok, valamint az agrártudományok képviselői, így őket a B halmazban tüntették fel. A C jelzésű orvos- és egészségtudományok az általános elvárásokat tovább szigorították azzal, hogy csak a Q1-es minőségű közleményeket fogadják el, és ezen belül is a pályázónak bizonyítani kell meghatározó szerzős szerepét.

A társadalomtudományok követelményrendszere igen speciális és fragmentált, eredetileg ez a tudományterület is a B-vel jelzett általános szempontokat elfogadó halmazban kapott volna helyet, azonban az, „ahol ez releváns” kitétel enyhíteni tudtak ezen, ezért a D halmazba került. A társadalomtudományok a tudományági nomenklatúra szerint a következő tudományágakat foglalja magába: állam- és jogtudományok, hadtudományok, közigazgatástudományok, média- és kommunikációs tudományok, politikatudományok, rendszertudományok, szociológiai tudományok. Az ezekben a tudományágakban egyetemi tanári pályázatot benyújtók számára speciális kitétel a következő:

„Publikációs tevékenység, szaktanulmányok: két egyedüli, első vagy utolsó szerzőként (ahol ez releváns) jegyzett idegen nyelvű publikáció, amely Q1 vagy Q2

folyóiratban jelent meg. Olyan területen, ahol nincs Q1 vagy Q2-es folyóirat, a tudományág vezető, lektorált nemzetközi folyóiratai vehetők figyelembe.” – Útmutató, 17. oldal

Az általános minimális feltételek mellett a társadalomtudomány területén a gazdaságtudományok képviselői további speciális feltételeket fogalmaztak meg (A halmaz). A gazdaságtudományok szabályozói a gazdálkodás- és szervezéstudományok, a közgazdaságtudományok és a regionális tudományok kutatóira vonatkoznak, mely szerint:

„A pályázónak be kell mutatnia, hogy nemzetközileg elismert, idegen nyelvű publikációkban is megjelentetett tudományos eredményekkel rendelkezik. Itt a minimális elvárás, hogy a pályázó legalább két idegen nyelvű Q1-es vagy Q2-es cikk (ebből legalább egynek egyedüli vagy első) szerzője.” – Útmutató, 17. oldal

A gazdaságtudományok területén kitűzött speciális feltételek azért érdekesek, mert a két elvárt Q1-es vagy Q2-es cikkből az egyik megírásában való jelentősebb szerepet (egyedüli vagy első szerző) követel meg, míg a másik közlemény esetében nem támaszt követelményeket a szerző részvételének tekintetében. Ez a megfogalmazás tehát egyszerre korlátozó és lazító funkciót is betölt.

Az E halmazba az agrártudományok közgazdasági és műszaki határterületei kerültek, melyekben speciális feltételként jelentkezik a következő:

„Agrár-közgazdaság határterületen: egy Q1, Q2 minősítésű folyóiratban megjelent cikk kiváltható egy, legfeljebb egy társszerzővel írt, magyar nyelven megjelentetett szakkönyvvel, vagy három szakkönyvrészlettel. Agrár-műszaki határterületen: egy Q1, Q2 minősítésű folyóiratban megjelent cikk kiváltható három idegen nyelvű cikkel, amely olyan nemzetközi tanácsadó testülettel rendelkező folyóiratban kerül közlésre, amely szerepel az MTA szakterületi (IV. Agrártudományok Osztálya) folyóiratai között vagy egy megvalósult műszaki alkotással (szabadalom, know-how, gép, berendezés) vagy egy

idegen nyelven megjelentetett szakkönyvvvel/szakkönyvrészlettel.” - Útmutató, 14. oldal

A legszélső körben (F) azokat a tudományterületeket és tudományágakat találjuk, melyek teljes mértékben mentesítik pályázóikat a Q1-es és Q2-es minősítési közlemények írása alól, melyeket saját publikációs hagyományaiknak inkább megfelelő specifikus eredménytermékekkel kívánnak helyettesíteni. Ezek a bölcsészettudományok, hittudomány tudományterület, művészetek tudományterület, sporttudományok tudományág és a hadtudományok tudományág, valamint egy speciális feltétellel a társadalomtudományok. Mint ahogy az a 2. ábrán is olvasható a speciális feltételek a következők:

*„Olyan területen, ahol nincs Q1-es vagy Q2-es folyóirat, a tudományág vezető, lektorált nemzetközi folyóiratai vehetők figyelembe” (Bölcsészettudományok)-
Útmutató, 15. oldal*

*„...a pályázó legalább 30 lektorált tanulmány szerzője”
(Hittudomány tudományterület) - Útmutató, 12. oldal*

„...nemzetközileg elismert, kiemelkedő művészi munkássággal rendelkezik” (Művészetek tudományterület) - Útmutató, 12. oldal

*„...magyar és idegen nyelvű rendszeres szakpublikációs tevékenység” (Sporttudományok tudományág) -
Útmutató, 12. oldal*

*„Publikációs tevékenység, szaktanulmányok: két egyedüli, első vagy utolsó szerzőként jegyzett idegen nyelvű publikáció, amely a hadtudományok vezető, lektorált nemzetközi folyóirataiban jelent meg.”
(Hadtudományok tudományág) - Útmutató, 18. oldal*

*„Olyan területen, ahol nincs Q1 vagy Q2-es folyóirat, a tudományág vezető, lektorált nemzetközi folyóiratai vehetők figyelembe.” (Társadalomtudományok) -
Útmutató, 17. oldal*

Ezekben a kiírásokban közös, hogy az adott tudományterületen vagy tudományágban nincs Q1-es vagy Q2-es minősítésű folyóirat, ezért ezeket helyettesítendő egyéb nemzetközi vezető folyóiratokat, szakspecifikus publikációkat, vagy művészeti alkotásokat fogadnak el a pályázóktól. Ezek

közül a hadtudományok és a társadalomtudományok feltételei a tanulmány tárgyából adódóan jelentősebbek. Itt érdemes ismét kiemelnünk, hogy a társadalomtudományok ezen speciális követelménye érdekes, mert megengedi, hogy bizonyos esetekben a „tudományág vezető, lektorált folyóiratai” kerüljenek figyelembevételre. Ezeket a folyóiratokat az MTA IX. Osztály tudományos bizottságai által elfogadott folyóiratlisták tartalmazzák, melyek között vannak olyanok, melyek nem rendelkeznek SJR minősítéssel, mégis előkelő helyen szerepelnek a listán. Végül a hadtudományok területén megfogalmazott speciális feltétel mentesíti a pályázókat a Q1-es és Q2-es közlemények írása alól.

A társadalomtudományi terület speciális feltételei kétszer is enyhítő követelményeket építettek be az általános elvárásokkal szemben. A B halmazból a D halmazba a meghatározó szerző kitételekre vonatkozó indikátorral kapcsolatban megfogalmazott, „ahol ez releváns” kitételrel kerültek. A D halmazból az F halmazba, tehát a legenyhébb szabályozókkal rendelkező körbe pedig az, „ahol nincs Q1 vagy Q2-es folyóirat” lazítással mozdultak el, mert ezáltal a „tudományág vezető, lektorált nemzetközi folyóiratai” is figyelembe vehetők. Itt ki kell emelnünk, hogy a tudományági nomenklatúra szerinti felosztásban az állam- és jogtudományok (a jog területén), a közigazgatástudományok, a média- és kommunikációs tudományok (a kommunikáció területén), a politikatudományok, valamint a szociológiai tudományok rendelkeznek a SJR folyóiratrangsoroló rendszerben saját tudományági listával. A gazdaságtudomány három csoportja eltérő szabályozókkal, a társadalomtudományok előbbi csoportjaitól elkülönülve kíván követelményeket támasztani az egyetemi tanári pályázói felé. A hadtudományok speciális feltételei szintén feloldották a SJR folyóiratlista meglétének kérdését, mert a tudományág képviselői nem a SJR szerinti szabályozókat veszik alapul. A rendészettudományok képviselői, a hadtudományokhoz hasonlóan, nem rendelkeznek SJR folyóiratlistával, azonban pályázóik számára nem adtak meg speciális követelményeket. A gyakorlatban rájuk vonatkozik tehát a fentebb leírt, „ahol nincs Q1 vagy Q2-es folyóirat” kitétel, így pedig a hadtudományokhoz hasonlóan, az F mező szempontjai szerint kerülnek pályázóik elbírálásra.

Kutatás menete

A könnyebb érthetőség érdekében fontos itt megjegyeznünk, hogy elemzésünket a társadalomtudományi területen az utóbbi három évben egyetemi tanári pályázatot elnyertekre terjesztettük ki, így 105 főt vontunk be a vizsgálatba. A kutatás során az útmutató tudományos tevékenységre (publikációs tevékenységre) vonatkozó általános szempontjai szerint és speciális feltételei szerint is végeztünk összevetéseket. A gazdaságtudományok és társadalomtudományok tudományági csoportjainak speciális követelményeknek való megfelelését is vizsgáltuk.

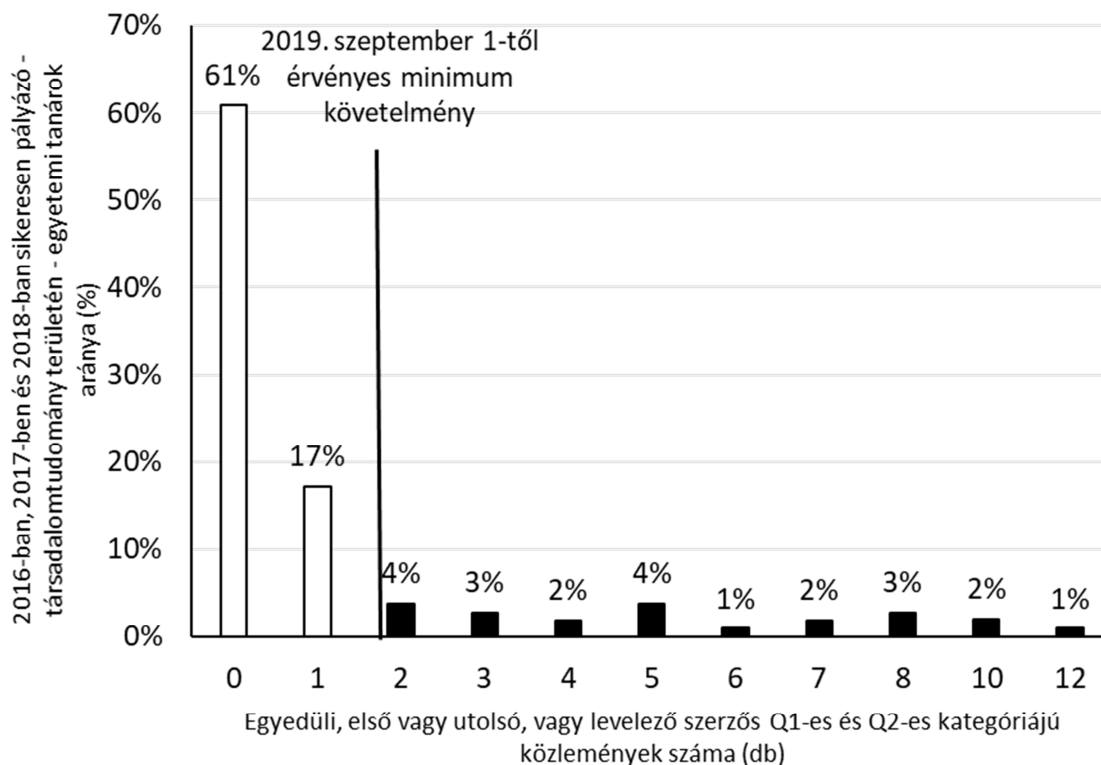
Vizsgálatunkat kiterjesztettük az MTA IX. osztályának tudományterületeiben tevékenykedő 215 MTA- és tudománydoktorára és 30 Akadémikusára is. A vizsgálatba bevont kutatók publikációs teljesítményükkel kapcsolatos adataikat a Magyar Tudományos Művek Tárából (MTMT) töltöttük le, mely egy országos bibliográfiai adatbázis, melynek használata és folyamatos frissítése minden tudományos pozíciót betöltő kutató számára jogszabályi kötelezettség (Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény). A kutatók életkor és tudományterület szerinti azonosításában az MTA köztestületi tagjait katalogizáló honlapja, valamint személyes önéletrajzok is segítettek. Az adatok elemzését leíró statisztikai eszközökkel végeztük.

Az útmutató a Q1-es és Q2-es közlemények írásának követelményét nevesíti, melyhez az adatokat az MTMT rendszerből nyertük ki. A rendszer az adott év besorolásai alapján dönti el (kivéve az aktuális évet) az adott közlemény folyóirat szerinti kvartilisét. Ez azt jelenti, hogy az MTMT rendszere évente szinkronizálja az adott évben meghatározott SJR kvartiliseket, melyek minden év júliusában kerülnek ki. Az aktuális év az előző évi kvartiliseket kapja, de ezeket később, mikor kikerülnek a tényleges minőségi beosztások, automatikusan felülírják. Mivel a Scimago oldalán 1996 és 2018 közötti kvartilisek találhatóak, ezért 2019. év esetén a 2018. év kvartiliseit kapják a közlemények. Ez a funkció 2016-tól az MTMT1-ben és 2018. november 1-től az MTMT2 is így működött és működik.

Kutatási eredmények

A 2. ábra általános képet mutat arról, hogy az utóbbi három évben (2016-2018) egyetemi pályázatot elnyertek között a Q1 vagy Q2 közlemények milyen számban fordulnak elő.

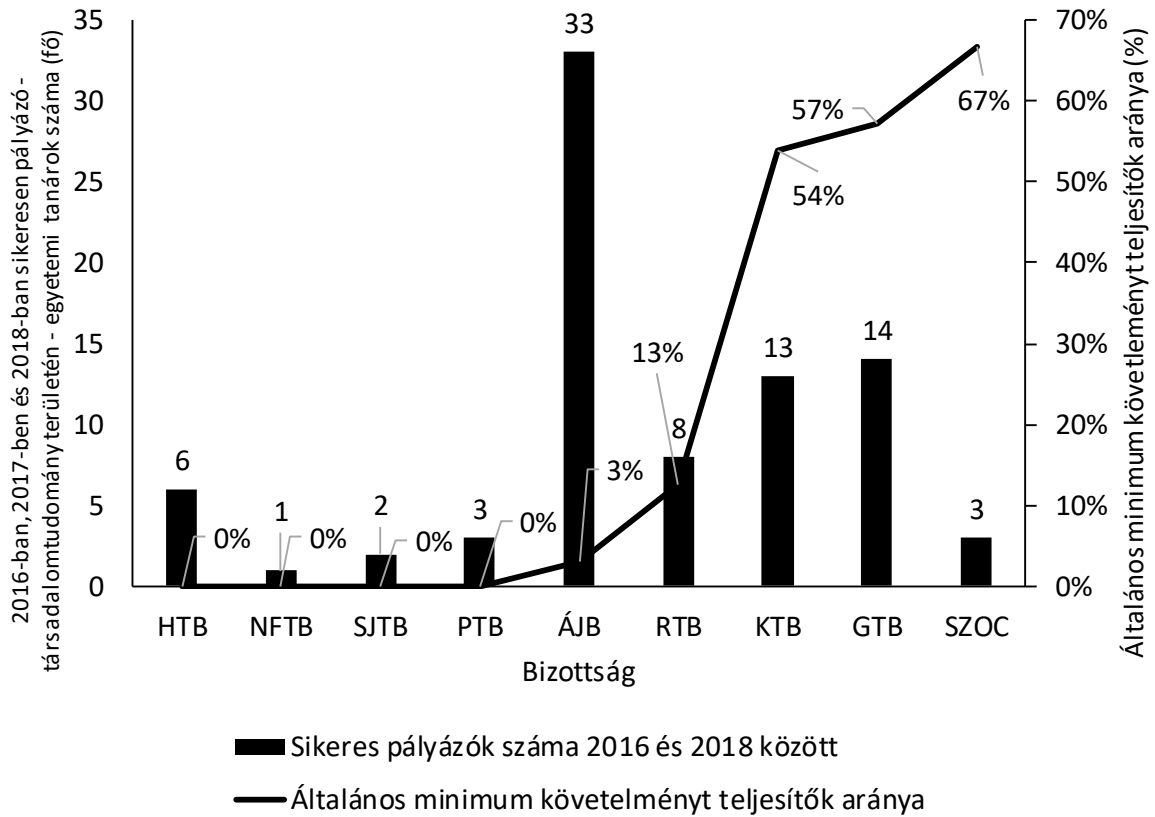
2. ábra. Korábban egyetemi tanári pályázatot elnyerteknél a tudományterületi *általános* minimális szempontok vizsgálata az SJR besorolású közleményekre vonatkozó követelménnyel kapcsolatban (n=105)

Forrás: Saját szerkesztés

Az ábra jól szemlélteti, hogy magas (61%; 64 fő) az egyetlen ilyen kategóriájú közleménnyel sem rendelkezők aránya, valamint további 17% (18 fő) csak egyetlen ilyen publikációt tudhat magáénak. A minimum követelményeket teljesítők aránya így 22%-ra (23 fő) csökkent, melyből 4% (4 fő) 2 darab közleménnyel rendelkezik. A listán szereplő legmagasabb közleményszám 12 darab, de ez egyazon személyhez köthető. Látható, hogy az új követelményrendszer bevezetése előtti időszakban a Q1 és Q2 közlemények száma kevésbé volt hangsúlyos, vagy figyelembe veendő teljesítmény értékelési mutató.

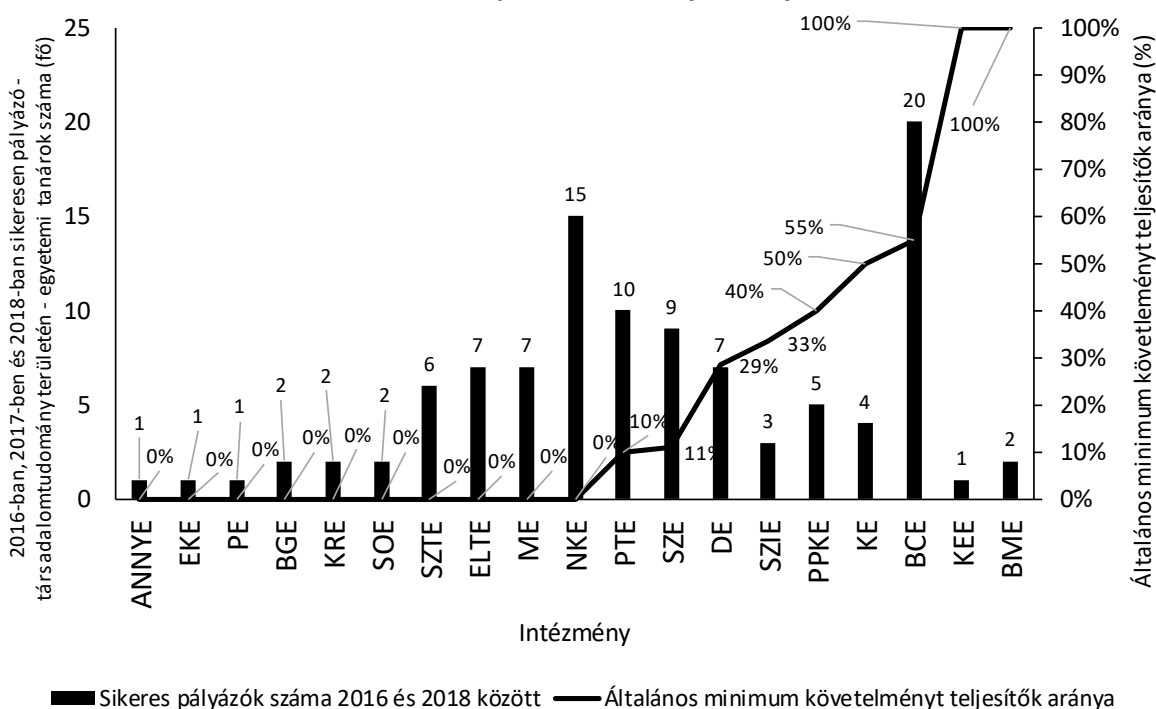
3. ábra: Korábban egyetemi tanári pályázatot elnyerteknél a tudományterületi *általános* minimális szempont vizsgálata az SJR besorolású közleményekre vonatkozó követelménnyel kapcsolatban az MTA IX. Osztály tudományos bizottságai szerint (n=83)

Forrás: Saját szerkesztés

A vizsgált egyetemi tanári pályázatot elnyert kutató közül 83-an az MTA IX. Osztály valamely tudományos bizottságának köztestületi tagja. A 3. ábra jól szemlélteti, hogy az egyes tudományos bizottságok hány köztestületi tagja vált egyetemi tanárrá.

4. ábra. Korábban egyetemi tanári pályázatot elnyerteknél a tudományterületi *általános* minimális szempontok vizsgálata az SJR besorolású közleményekre vonatkozó követelménnyel kapcsolatban intézmények szerint (n=82)¹

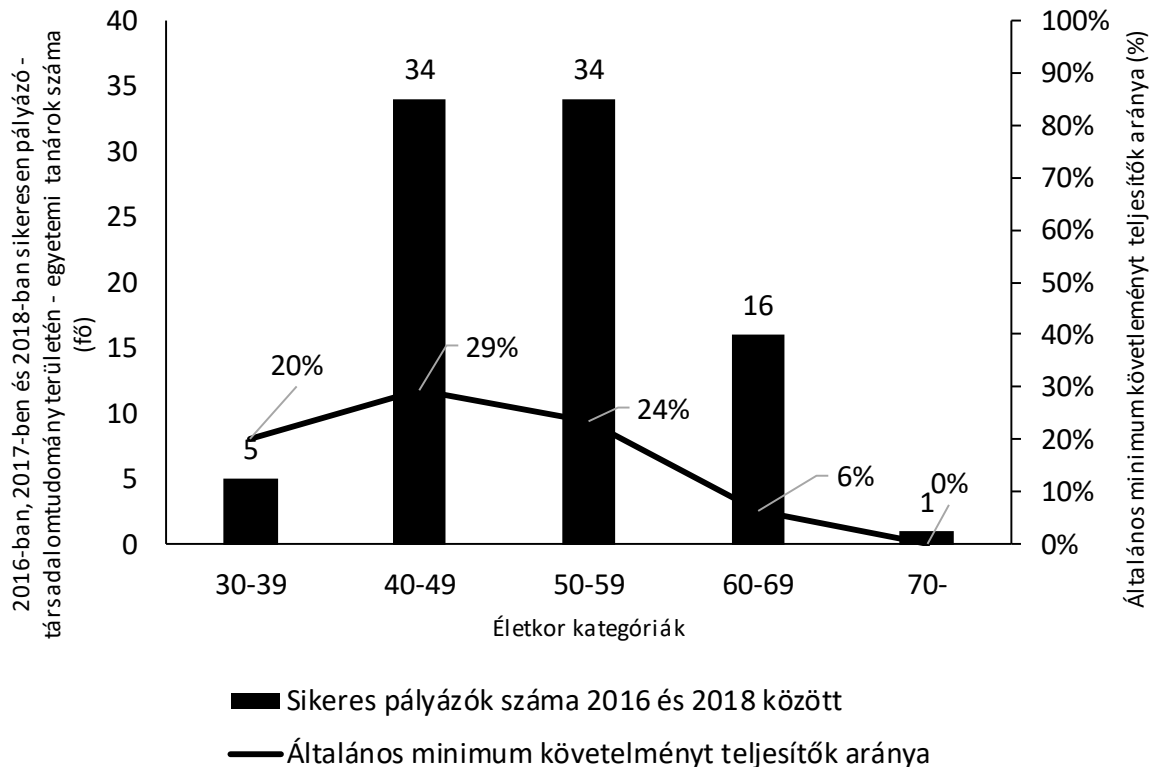

Forrás: Saját szerkesztés

A 4. ábrán láthatjuk, hogy az egyes felsőoktatási intézmények milyen mértékben teljesítik az általános publikációs követelményeket. Ez arra enged következtetni, hogy ezen intézmények hagyományosan sokkal szigorúbban megkövetelik a nemzetközi szintű tudományos tevékenységet oktatóiktól. A BME esetében ez azzal magyarázható, hogy az erős műszaki tudományi kötődés és az azon a tudományterületen domináló WoS és SJR típusú nemzetközi publikációs teljesítmény alapvető elvárás a társadalomtudományi területeken kutató alkalmazottaktól is (BME GTK, 2018). Az intézmények közül a BCE emelkedik ki, mint az egyetlen olyan egyetem, ahol nagy számban nyertek el egyetemi tanári pályázatokat oktatók, akik közül 11 fő teljesítene az általános elvárásokat is.

¹ Rövidítések: ANNYE= Andrássy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem; BCE= Budapesti Corvinus Egyetem; BGE= Budapesti Gazdasági Egyetem; BME= Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem; DE= Debreceni Egyetem; EKE= Eszterházy Károly Egyetem; ELTE= Eötvös Loránd Tudományegyetem; KE= Kaposvári Egyetem; KEE= Közép-európai Egyetem; KRE= Károli Gáspár Református Egyetem; ME= Miskolci Egyetem; NKE= Nemzeti Közszolgálati Egyetem; PE= Pannon Egyetem; PPKE= Pázmány Péter Katolikus Egyetem; PTE= Pécsi Tudományegyetem; SOE= Soproni Egyetem; SZE= Széchenyi István Egyetem; SZIE= Szent István Egyetem; SZTE= Szegedi Tudományegyetem.

5. ábra: Korábban egyetemi tanári pályázatot elnyerteknél a tudományterületi *általános* minimális szempontok vizsgálata az SJR besorolású közleményekre vonatkozó követelménnyel kapcsolatban életkor szerint (n=90)

Forrás: Saját szerkesztés

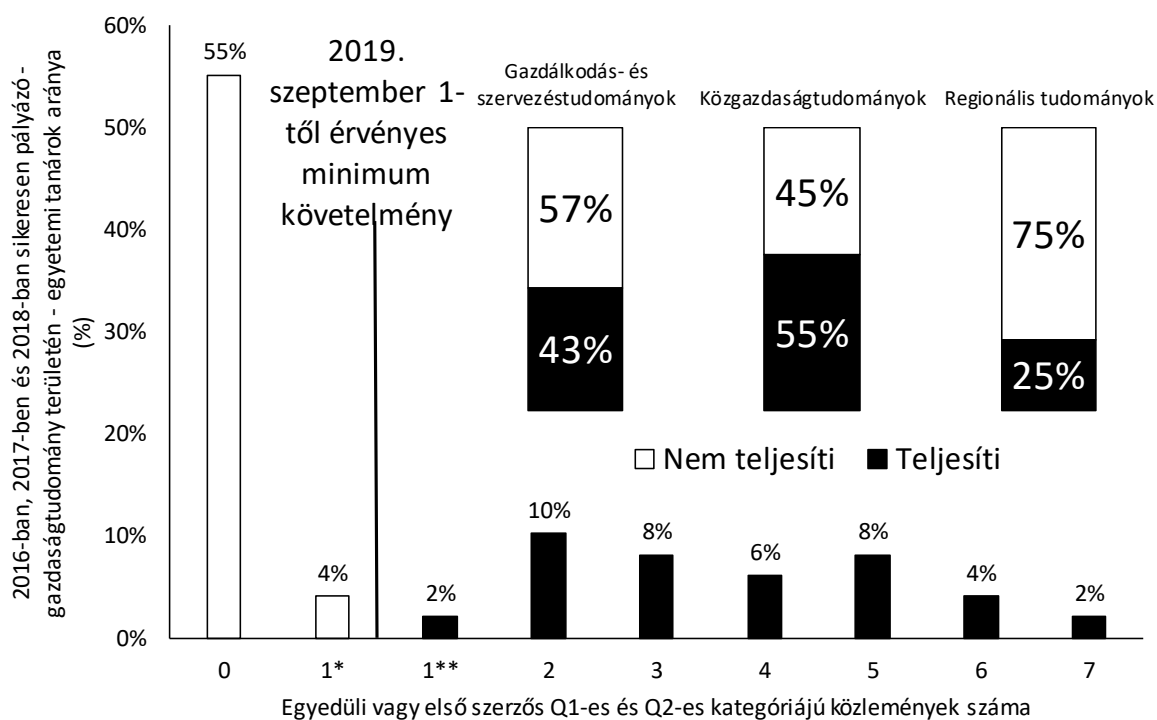
A vizsgált egyetemi tanárokat életkoruk alapján 5 nagyobb csoportba rendezhetjük, ahogy azt a 5. ábra is jól szemlélteti. 90 fő esetében tudunk életkort meghatározni a vizsgált egyetemi tanárok esetében.

A tudományos teljesítmények értékelésében, illetve a tudomány művelőinek minősítésében, valamint és különösen a kutatások finanszírozásában, a vonatkozó pályázatok elbírálásában újabban világszerte markáns eltolódás tapasztalható a mennyiségi szemlélet irányában, valamint a tudományos könyvek rovására a folyóiratokban megjelent cikkek és hivatkozások javára (Csaba et al., 2014). A kutatásfinanszírozás több esetben életkor függő (pl. Fiala kutató által kezdeményezett témapályázat, Posztdoktori kiválósági pályázat), továbbá a teljesítés főleg folyóiratpublikációhoz kötött, ezzel részben magyarázható, hogy a SJR típusú folyóiratcikkek inkább fiatalabb kutatóknál figyelhetők meg.

Tudományterületi speciális, publikációs minimális SJR-s szempontok teljesülése

A gazdaságtudománnyal foglalkozó területek kutatóira némileg eltérő publikációs követelményeket fogalmaztak meg az egyetemi tanári pályázatokra vonatkozó útmutatóban. A 6. ábra ezen speciális követelményt igyekszik bemutatni a három tudományág sajátosságait sorba véve. Ezek a gazdálkodás- és szervezéstudományok, a közgazdaságtudományok és a regionális tudományok.

6. ábra: Korábban egyetemi tanári pályázatot elnyerteknél a gazdaságtudomány területi *speciális* szempontok vizsgálata az SJR besorolású közleményekre vonatkozó követelménnyel kapcsolatban (n=49)

Forrás: Saját szerkesztés

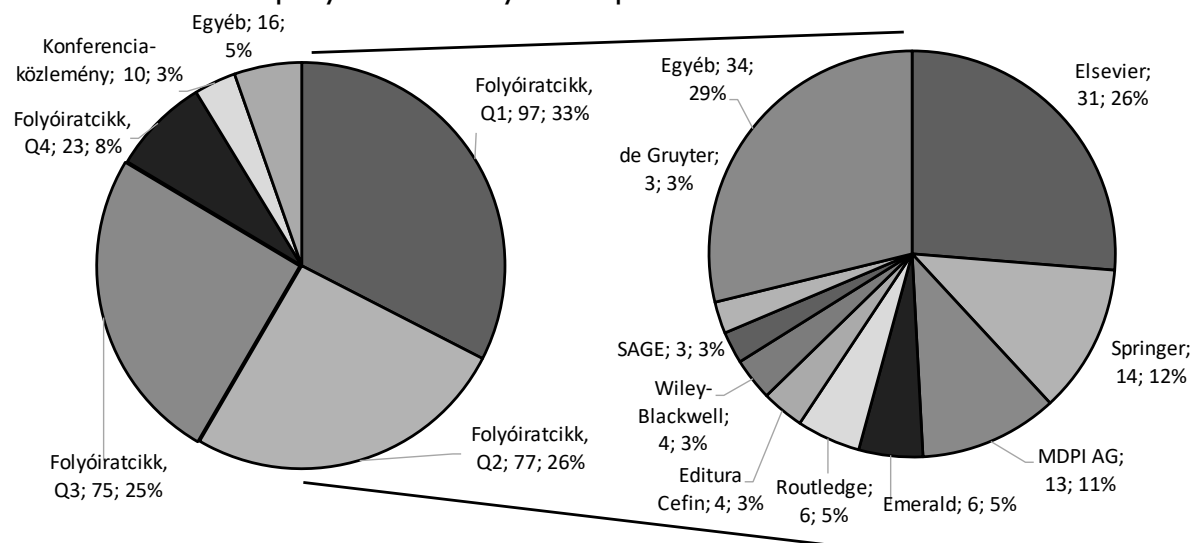
A vizsgálatba bevont 49 gazdaságtudománnyal foglalkozó egyetemi tanárral végeztük a speciális feltétellel való megfeleléssel kapcsolatos elemzést. Láthatjuk, hogy a követelménynek megfelelően kettő eltérő jelölés is bekerült a közlemények számának mérésekor. Az 1*-gal jelölt oszlop mutatja azt, hogy hányan rendelkeznek kizárólag egy darab, egyedüli vagy első szerzős Q1-es vagy Q2-es közleménnyel. Az 1**-gal jelölt oszlop pedig azt mutatja, hogy a vizsgált

egyetemi tanárok körében mekkora azok aránya, akik mind az egyedüli vagy első szerzős Q1-es vagy Q2-es publikációval, mind egy másik Q1-es vagy Q2-es közleménnyel rendelkeznek.

A három tudományág vonatkozásában is eltérő mértékeket találunk. A legnépesebb csoportot a gazdálkodás- és szervezéstudományok alkotja (30 fő), ezt követi a közgazdaságtudományok 11 fővel, és végül a regionális tudományok 8 fővel. Közülük a legjobb eredménnyel a közgazdaságtudományok egyetemi tanárai rendelkeznek.

Az arányok ilyen jellegű alakulását magyarázhatjuk az egyes tudományágak sajátosságaival is, mert míg a közgazdaságtudományok közelíti meg leginkább témájában és módszertanában a természettudományokat, valamint e tudományág publikálási hagyományai hasonlítanak a leginkább a STEM tudományokéhoz (Redden, 2018), addig a másik kettő sokkal inkább a társadalomtudományok módszertanával dolgozik.

7. ábra. Korábban gazdaságtudományok területén egyetemi tanári pályázatot elnyertek publikációs szokásai

Forrás: Saját szerkesztés

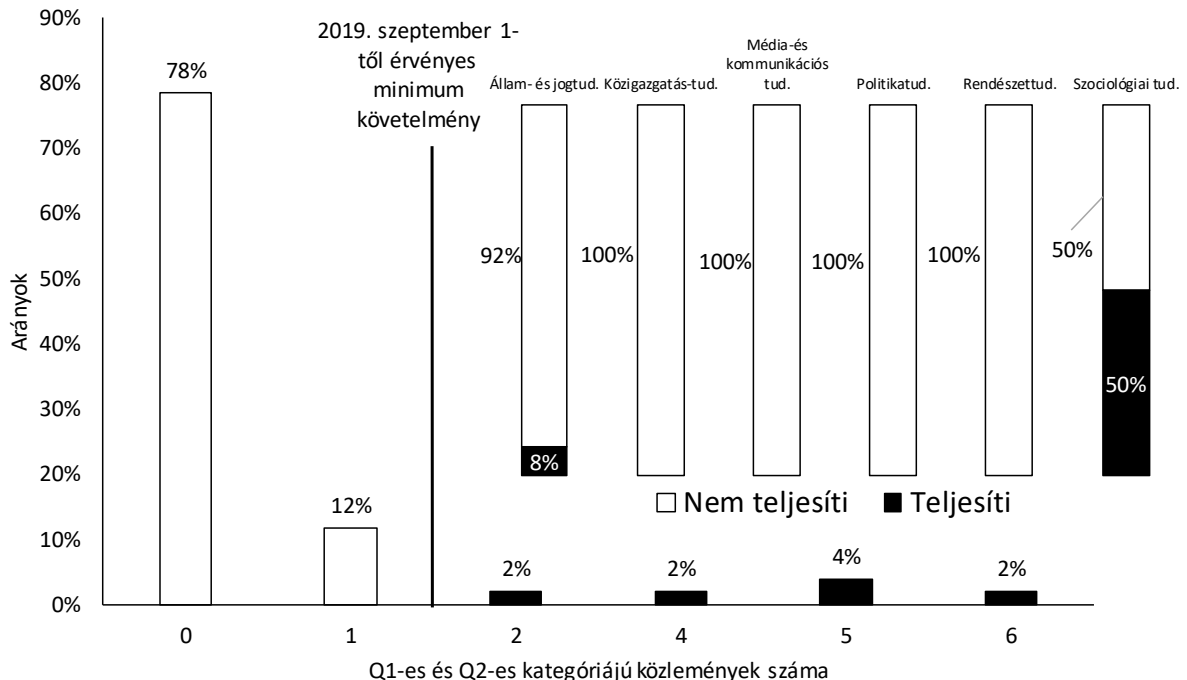
Érdeemes megvizsgálnunk azt is, hogy a gazdaságtudományok területén egyetemi tanári pályázatot elnyertek milyen publikációs eredményekkel rendelkeznek. A 7. ábra foglalja össze ezeket a publikációs szokásokat. Összességében pozitív az, hogy azok az egyetemi tanárok, akik nemzetközileg jegyzett publikációkat írnak, szívesebben választanak Q1-es és Q2-es folyóiratokat, közel 60%-os ezek részesedése. Ebből arra

következtethetünk, hogy alapvetően nem azzal van a probléma, hogy nem tudják, hova írjanak, hanem hogy arányaiban kevesen törekednek az SJR típusú publikációval végződő nemzetközi kutatói munkára.

Ezek közül az Elsevier, Springer, Wiley-Blackwell, és SAGE az öt legnagyobb kiadó közé tartozik (Larivière et al., 2015), ami mutatja, hogy a gazdaságtudománnyal foglalkozó kutatók nemzetközileg is jelentős, nagy tudományos hatással és részesedéssel rendelkező kiadók lapjaiba írnak. Érdekes itt kiemelni, hogy az Elektronikus Információszolgáltatás (EISZ) országos konzorciumi típusú megállapodást kötött – Open Access megjelenéssel kapcsolatban – ezek közül a Springer, Wiley-Blackwell és Elsevier kiadókkal.

A gazdaságtudományok három tudományága speciális feltételeinek vizsgálata után a társadalomtudományokra vonatkozó egyedi kitételeket vizsgáljuk.

8. ábra. Korábban egyetemi tanári pályázatot elnyerteknél a társadalomtudomány **speciális** szempontjainak vizsgálata az SJR besorolású közleményekre vonatkozó követelménnyel kapcsolatban² (n=51)

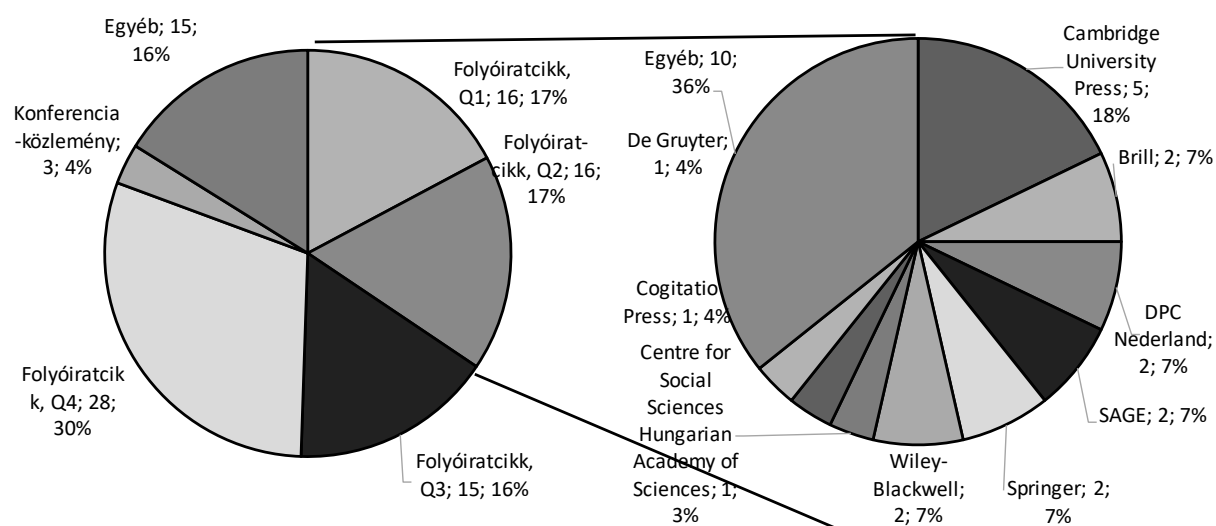
Forrás: Saját szerkesztés

² Állam- és jogtudományok 38 fő; közigazgatás-tudományok 3 fő; média-és kommunikációs tudományok 1 fő; politikatudományok 3 fő; rendészettudomány 2 fő; szociológiai tudományok 4 fő.

A vizsgálatba bevont 51 fő tartozik a társadalomtudományokra vonatkozó speciális követelmények hatálya alá. Láthatjuk, hogy a gazdaságtudományokhoz képest sokkal magasabb az egyetlen Q1-es vagy Q2-es közleménnyel sem rendelkezők aránya (78%; 40 fő), míg 1 közleménnyel 12% (6 fő) bír. A feltételeket teljesítők közül 2% (1 fő) bír 2 közleménnyel, 2% (1 fő) 4-gyel, 4% (2 fő) 5-tel, míg a legjobb eredményt 6 darab cikkel rendelkező egyetlen egyetemi tanár érte el.

A tudományági bontásban megfigyelhetjük azt is, hogy a 6 csoport közül 4 esetében senki nem rendelkezik megfelelő számú Q1-es és Q2-es publikációs közleménnyel. Ezek a közigazgatás-tudományi, média- és kommunikációs tudományi, politikatudományi és rendészettudományi csoportok. Ezen tudományágak mindegyike viszonylag kevés egyetemi tanárral bővült az utóbbi három évben, összesen 9 főt fednek le. Az állam- és jogtudományok sokkal nagyobb csoportot alkot, melyben 92% (35 fő) nem érte el, míg 8% (3 fő) elérte a speciális feltételt. A társadalomtudományokkal foglalkozók közül kiemelkedik a szociológiai tudományok kategóriája 50%-os eredménnyel.

9. ábra. Korábban társadalomtudományok területén egyetemi tanári pályázatot elnyertek publikációs szokásai

Forrás: Saját szerkesztés

A társadalomtudománnyal foglalkozó egyetemi tanárok publikációs szokásaikban is eltérnek a gazdaságtudományokkal foglalkozóktól, mint ahogy azt a 9. ábra is mutatja. A Q1-es

folyóiratcikkek 17%-ot, a Q2-es szintén 17%-ot, a Q3-as 16%-ot, a Q4-es 30%-ot tesz ki. Ezek mellett a konferenciaközlemények 4%-kal, valamint az egyéb publikációk, például könyvfejezetek további 16%-kal szintén jelentősebb aránnyal szerepelnek. Egyrészt tehát a társadalomtudományokat képviselők sokkal inkább a Q3-as és Q4-es alsóbb kvartilisekbe sorolt folyóiratokat részesítik előnyben (46%), ami nincs összhangban a magasabb minősítésű Q1-es és Q2-es közleményeket előíró útmutatóval.

A Q3-as és Q4-es közlemények felé való eltolódásnak köszönhetően a nemzetközileg nagy kiadók is háttérbe szorulnak a vizsgált egyetemi tanárok körében.

Az MTA IX. Osztály Doktorainak és Akadémikusainak vizsgálata az általános és speciális publikációs, minimális SJR-s szempontok alapján

Az egyetemi tanári pályázatokra vonatkozó új MAB útmutató és ezzel megjelenő új minimum publikációs követelmények nem csak az egyetemi tanári szinten hozhat változásokat. Mivel a tudományos előmenetel szintjei, mind a fokozatszerzés, mind a munkaköri pozíciókat tekintve, összefüggnek egymással, ezért a követelményrendszer – feltételezésünk szerint – kihat az MTA doktorokra és akadémikusokra is. Ezt könnyen beláthatjuk, ha feltételezzük, hogy minden kutató és oktató végső célja e két tudományos fokozat megszerzése, ezért kutatói munkáját az ezeknek való megfelelés köré szervezi. Az MTA doktorok és akadémikusok az MTA osztályainak tudományos bizottságai szerint rendeződnek, egy kutató több bizottságnak is tagja lehet egyidejűleg. Ebben az esetben mindkét bizottságban elszámoltuk publikációs eredményét. Az 2. táblázat e mentén foglalja össze az MTA doktorok és akadémikusok az új egyetemi tanárookra vonatkozó útmutatóban megfogalmazott minimum publikációs követelmények szerinti helyzetvizsgálatát.

1. táblázat. Egyetemi tanári általános és speciális minimális publikációs feltételeket teljesítők aránya az MTA Doktorok és Akadémikusok körében, tudományos bizottságonként

<i>MTA Doktorok és Akadémikusok/ Bizottság</i>	Általános minimális feltételt teljesítők aránya	Speciális minimális feltételt (gazdaságtudomány) teljesítők aránya	Speciális minimális feltételt (társadalomtudomány) teljesítők aránya	Létszám (fő)
ÁJB	9%	-	13%	45
EEGTB	60%	40%	-	5
GTB	55%	55%	-	22
HTB	4%	-	-	24
KTB	38%	35%	-	37
NFTB	18%	-	18%	11
PTB	20%	-	20%	15
RTB	20%	20%	-	15
SJTB	40%	40%	-	10
SZOC	49%	-	49%	35
<i>Összesen</i>	<i>29%</i>	<i>38%</i>	<i>26%</i>	<i>219</i>
<i>Akadémikus</i>	<i>27%</i> <i>(n=30)</i>	<i>38%</i> <i>(n=13)</i>	<i>21%</i> <i>(n=24)</i>	<i>30</i>

Forrás: saját szerkesztés MTMT alapján

Mint ahogy az a táblázatban látszik is, az általános és speciális szempontok szerint is vizsgálódtunk. Az elemzésbe összesen 219 MTA doktort és 30 akadémikust vontunk be.

Megfigyelhetjük, hogy az MTA doktorok 29%-a (63 fő) tudna megfelelni az általános minimális szempontnak, míg a gazdaságtudománnyal foglalkozók 38%-a (34 fő) teljesítené a gazdaságtudományi speciális elvárásokat, és a társadalomtudományokkal foglalkozók 26%-a (28 fő) a társadalomtudományokra vonatkozókat. Az akadémikusok esetében 27% (8 fő) felelne meg az általános minimális követelménynek, 38% (5 fő) a gazdaságtudományiaknak és 21% (5 fő) a társadalomtudományiaknak. Ahogyan azt az egyetemi tanárok körében is láthattuk, itt is a gazdaságtudománnyal foglalkozók teljesítenék leginkább a követelményeket, a társadalomtudománnyal foglalkozók kevésbé. Az egyetemi tanárok esetében is megfigyelhettük, hogy a korcsoportok szerinti megoszlásban a fiatalabbak – SJR alapú publikálás esetén – jobb teljesítményt értek el, ami az MTA doktorok és akadémikusok esetében is igazolódott, mivel

az akadémikusok között magasabb az átlagéletkor (76 év), mint az MTA doktorok körében (70 év) (Sasvári & Nemeslaki, 2018).

A társadalomtudományok speciális követelményrendszere tekintetében az egyetemi tanárok köreinek és az MTA doktorok tudományos bizottságainak szempontjából eltérések figyelhetők meg. Az egyetemi tanárok elemzésénél a közigazgatástudományok, média- és kommunikációs tudományok és rendészettudományok többlet területek, míg az MTA doktorok körében az NFTB eltérő terület, amit viszont az egyetemi tanárok vizsgálatánál csak az általános szempontok értékelésekor vettünk figyelembe. Az ÁJB, PTB és SZOC területei mindkettő vizsgálatban megtalálhatók, összevetést tehát csak itt tudunk végezni. Az ÁJB és PTB esetében az MTA doktorok, a SZOC tekintetében viszont az egyetemi tanárok között magasabb a feltételt teljesítők aránya. Az MTA doktorok körében szintén a SZOC bizottság vezeti a rangsort 49%-os értékkel, ezt követi a PTB (20%), az NFTB (18%) és az ÁJB (13%).

Láthatjuk tehát, hogy habár vannak olyan területek, melyek képviselői javuló tendenciát mutatnak a tudományos ranglétra fokain lefelé haladva, a fiatalabb kutatók már nyitottabbak a nemzetközi publikálás felé, azonban strukturális hiányosságot érezhetünk ezen eredmények olvasásakor.

Következtetések és javaslatok

Jelen tanulmányunk a 2019. szeptember 1-jén hatályba lépő egyetemi tanári pályázatokra vonatkozó új MAB útmutató publikációs tevékenységekkel kapcsolatos általános és speciális minimális publikációs szempontjait vizsgálta. Az utóbbi három évben egyetemi tanári pályázatot elnyert kutatók teljesítményét vizsgáltuk az új követelményrendszerben előírt tudományos teljesítmény értékelésének mutatói szerint. Az alacsony publikációs számokból strukturális hibákra és hiányosságokra következtethetünk.

Elemzésünk nyomán következtetéseket igyekszünk megfogalmazni, melyek segíthetnek mind az egyetemi tanári pozícióra pályázni kívánóknak, mind azoknak, akik az MTA IX. Osztály tudományos bizottságainak folyóirat listáit és pontozási

rendszerét alakítják. Ezek közül általában elmondhatjuk, hogy a legfontosabb a SJR rangsor szerinti publikálás tudatosítása, hiszen a legtöbb vizsgálatba bevont bizottság és tudományág rendelkezik témájuknak megfelelő rangsorral. A SJR megfelelő használata könnyen tervezhetővé teszi a publikálást, teljes stratégiát építhetünk köré.

Másrészt, mivel az útmutató egyértelműen a nemzetközi tudományos paradigmaváltás folyamataiba illeszkedik, és a nemzetközi magasan jegyzett közlemények írását várja el, az egyetemek számára elsődleges prioritássá kell, hogy váljon a motivációs rendszerek kidolgozása. Itt mind a megjelenési költségek (APC költségek), mind az Open Access hozzáférés megváltására gondolhatunk. Ezek mellett pedig szükség van a kutatók és oktatók motiválására is, akár külön jutalmazási rendszer bevezetésével. A kormányzati szervek döntéshozói ehhez kapcsolódva az egész országra kiterjedő tudományos kiválósági modellt indíthatnának meg, a már futó nemzetközi példák alapján.

Végül, fontos azt látnunk, hogy ez az új egyetemi tanári útmutató a tudományos ranglétra egyes fokozatait meg fogja határozni. Már vannak olyan magyar felsőoktatási intézmények, melyek a nemzetközi publikáció követelményét fogalmazták meg a habilitációs eljárás során is, ez pedig hosszabb távon mind az MTA doktori, mind az akadémikusi követelményekre hatást gyakorol. Amennyiben a mostani tendencia megmarad, úgy az MTA tudományos bizottságainak folyóiratlistáját érdemes e célnak megfelelően átalakítani, nagyobb súlyban szerepeltetni a SJR szerinti Q1-es és Q2-es folyóiratokat, kevesebb teret engedve a nem jegyzett lapoknak és egyéb tartalmaknak. A pontozási rendszerrel kapcsolatos torzító tényezőket is láthatjuk, mely során kitűnt, hogy elsődleges a pontszámok súlyozásának módosításával, hogy a kutatók motiváltak legyenek a felső kvartilisbe tartozó lapokban való publikálásra. E tekintetben a SJR rangsorban jegyzett lapok magasabb pontozását, a társszerzőségért való kisebb mértékű pontlevonást (kiemelve az első-, utolsó és levelező szerző szerepét), valamint a nemzetközi folyóiratlista minőségi (A, B, C és D) kategóriáinak átalakítását úgy, hogy azok egyezzenek a Q1, Q2, Q3 és Q4 kvartilisekkel.

Irodalomjegyzék

1994. évi XL. törvény a Magyar Tudományos Akadémiáról,
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99400040.TV>
- A MAB Testületének 2019/5/VII/4. számú határozatával elfogadott Útmutató egyetemi tanári pályázat összeállításához és értékeléséhez című dokumentum.
http://www.mab.hu/web/doc/akkreditacio/ET_utmutato_20190901.pdf
[2019.11.18].
- Balaton K. (2019). Reflexiók a „Habitus-metria” cikkhez. *Statisztikai Szemle*, 97 (5), 466-469.
- Bazsa Gy. (2017). Felfelé a pályán. Hazai oktatói-kutatói karrierállomások. *Magyar Tudomány*, 178 (5), 594-606.
- BME GTK (2018). *PhD fokozat megszerzésének publikációs követelményei, A Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Tanács kiegészítése a BME Doktori és Habilitációs Szabályzatának követelményrendszeréhez.* Letöltés: <https://www.gtk.bme.hu/wp-content/uploads/2019/03/PHDfokozatmegszerzese.pdf> [2019.02.18].
- Castelvecchi, D. (2015). Physics paper sets record with more than 5,000 authors. *Nature*, 2015. doi:10.1038/nature.2015.17567
- Csaba L., Szentes T., & Zalai E. (2014). Tudományos-e a tudomány mérés? Megjegyzések a tudománymetria, az impaktfaktor és MTMT használatához. *Magyar Tudomány*, 175 (4), 442-466.
- Csapó B. (2011). Az oktatás tudományos háttérének fejlődése. *Magyar Tudomány*, 172 (9), 1065-1076.
- Dance, A. (2012). Authorship: Who's on first? *Nature*, 489, 591-593. DOI:10.1038/nj7417-591a.
- Dobos I., Michalkó G., & Nováky E. (2016). Miért nincs királyi út a habilitáció publikációs követelményeinek meghatározására? *Magyar tudomány*, 177 (11), 1379-1390.
- Dusek, T. (2019). A mérés korlátairól a habitus-metria kapcsán. *Statisztikai Szemle*, 97 (5), 458-465.
- Élvonal – Kutatói kiválósági program (KKP_19) (2019). Támogatott projektek. Letöltés: <https://nkfi.gov.hu/palyazoknak/elvonal-kutato/elvonal-kutato> [2019.11.28].
- Gazizova, A. I., Panfilova, V. M., & Makarova, O. A. (2016). Towards Excellence in Russian Higher Education Institutions. *International Journal of Humanities and Cultural Studies*, Special Issue July.
- Kiss É. (2014). A tudományos minősítés nemzetközi gyakorlata egy kérdőíves felmérés tükrében. *Magyar tudomány*, 175 (9), 1129-1135.
- Kozma T. (2011). „Egyetemvállalat” és menedzserizmus. *Educatio*, 20 (4), 461-471.
- Larivière, V., Haustein, S., & Mongeon, P. (2015). The Oligopoly of Academic Publishers in the Digital Era. *PLoS One*, 10 (6). doi: 10.1371/journal.pone.0127502.
- Larsen, P. O., & Von Ins, M. (2010). The rate of growth in scientific publication and the decline in coverage provided by Science Citation

- Index. *Scientometrics*, 84 (3), 575-603. DOI:10.1007/s11192-010-0202-z.
- Nagy Gy. (2016). Tudománymetria és neveléstudomány. *Iskolakultúra*, 26 (2), 50-62. DOI:10.17543/ISKKULT.2016.2.50.
- Polónyi I. (2010). *Az akadémiai szféra és az innováció – a hazai felsőoktatás és a gazdasági fejlődés*. Budapest: Új Mandátum.
- Polónyi I. (2012). A hazai felsőoktatás állami finanszírozásának története, 1990-2011. In Temesi József (szerk.), *Felsőoktatás-finanszírozás Nemzetközi tendenciák és a hazai helyzet*. Budapest: Aula.
- Popp J. (2019). Publikáljunk vagy habilitáljunk? *Statisztikai Szemle*, 97 (5), 490-497.
- Redden, E. (2018). *Is Econ STEM? Inside Higher Ed*. Letöltés: <https://www.insidehighered.com/admissions/article/2018/02/19/economics-departments-reclassify-their-programs-stem-attract-and-help> [2019.08.21].
- Sasvári P., & Nemeslaki A. (2018). Az MTA Gazdasági és Jogi Osztály köztestületi tagjai tudományos teljesítményének empirikus elemzése az MTMT alapján. *Magyar Tudomány*, 179 (9), 1399-1412. DOI: 10.1556/2065.179.2018.9.13.
- Soós S. (2017). Az impaktfaktor után - mi történik a hazai tudományos kibocsátással a Scimago Journal Rank bevezetésével? Hatások az „impaktfaktoros” publikációk körében. *Magyar Tudomány*, 178 (5), 583-593.
- Wuchty, S., Jones, B. F., & Uzzi, B. (2007). The increasing dominance of teams in production of knowledge. *Science*, 316 (5827), 1036-1039.
- Zalai E. (2006). Az MTA doktora címre pályázók habitusvizsgálatának értékelése, 2001-2005. *Közgazdasági Szemle*, 53 (4), 380-386.

Függelék

Az útmutatóval kapcsolatban érdemes megemlítenünk, hogy az nem az MTA tudományos bizottságai szerint, hanem tudományterületi besorolás szerint határozza meg a követelményeket. Az egyetemi tanári pályázatok esetében eddig is e tudományterületi besorolás volt a mértékadó. Ez alapján az útmutató a következőket definiálja a társadalomtudományok területén:

- Gazdaságtudomány:
 - Gazdálkodás-és szervezéstudományok,
 - Közgazdaságtudományok,
 - Regionális tudományok,
- Társadalomtudomány:
 - Állam- és jogtudományok,
 - Hadtudományok,

- Közigazgatástudományok,
- Média- és kommunikációs tudományok,
- Politikatudományok,
- Rendészettudományok,
- Szociológiai tudományok.

Az MTA IX. Osztály tudományos bizottságai pedig a következők:

- Állam- és Jogtudományi Bizottság (ÁJB),
- Emberi Erőforrások Gazdaságtana Tudományos Bizottság (EEGTB),
- Gazdálkodástudományi Bizottság (GTB),
- Hadtudományi Bizottság (HTB),
- Közgazdaság-tudományi Bizottság (KTB),
- Nemzetközi és Fejlődéstanulmányok Tudományos Bizottság (NFTB),
- Politikatudományi Bizottság (PTB),
- Regionális Tudományok Bizottsága (RTB),
- Statisztikai és Jövőkutatói Tudományos Bizottság (SJTb),
- Szociológiai Tudományos Bizottság (SZOC)